

Bij Dhjana's overlijden, een jaar geleden

Door [Peter Storm](#)

- Verschenen: 2020
- Bron: [Bij Dhjana's overlijden, een jaar geleden](#), peterstormt.nl

Bij Dhjana's overlijden, een jaar geleden

Een jaar geleden overleed kameraad en goede vriendin Dhjana. Hieronder lees je het verslag dat ik schreef van de uitvaartbijeenkomst op 11 januari 2020. Het verscheen eerder in de Buiten de Orde, 2020, nummer 1. Vandaag is een goede dag om dit ook op mijn website te plaatsen.

Bij het overlijden van Dhjana

Dat was een heel bijzondere bijeenkomst, op 11 januari (1) in een kerkgebouw in Ede. Het was al te merken op weg erheen. In de trein trof ik bekenden uit de anarchistische actiewereld, in de bus in ede waren het al hele groepjes, en bij het kerkgebouw zelf herkende ik van afstand ook weer medestanders. Het enige wat ontbrak was eigenlijk een politiebusje met videocamera, om het hele samenscholing in de gaten te houden. Je weet maar niet wat ze van plan zijn, nietwaar?

Wat we van plan waren was: afscheid nemen van onze vriendin en kameraad Dhjana. Zij was de zondag 5 januari overleden. Dat afscheid namen we op een bijeenkomst in dat kerkgebouw, een Viering van het Leven, zoals in de uitnodiging stond. We waren met velen, ik denk zeker iets van 100 tot 150 mensen. Voor een flink deel mensen uit de actiewereld waar Dhjana zo'n inspirerend deel van was. Pas op en rond die bijeenkomst werd me duidelijk hoe groot haar rol daarbinnen geweest moet zijn geweest, zoveel mensen uit actieland zag ik er. Maar er waren ook mensen van de bikersclub waarin ze zat, van de breivereniging, van de kerkelijke gemeenschap waar ze als atheïstisch boeddhist een plek voor spirituele bezinning had gevonden, en natuurlijk familieleden.

De hele opzet van de bijeenkomst was met een 41 pagina's tellend draaiboek, opgesteld door Dhjana, voorbereid. We kregen door Dhjana uitgezochte muziek, live zowel als opgenomen. We kregen inspirerende teksten. Familieleden en vrienden spraken over verdriet en indringende herinneringen. Tegen het einde bood Dhjana ons postuum te gelegenheid om, geheel in haar geest, aankondigingen te doen van demonstraties en andere radicale activiteiten.

Een gedetailleerd verslag voert te ver, en een uitvoerig in memoriam ga je hieronder niet lezen: ik vind de woorden nu niet. Hoe belangrijk Dhjana was voor velen van ons, mag blijken uit de toespraak die een goede vriend van haar op de bijeenkomst hield, en die we op zijn verzoek graag hiernaast (2) afdrukken. Ik voeg daar zelf een enkel woord aan toe.

Dhjana leerde ik kennen ergens in 2012, in de nadagen van Occupy, toen ze bezig was actie tegen prde vrijheid bedreigend internetverdrag, ACTA, op touw te zetten. Ik zag haar dat jaar ook een toespraak houden op 1 Mei tijdens de Rondje Binnenhof-actie, een optocht rond het Binnenhof, met toespraken op het Plein. Met de felle, heldere stijl die haar kenmerkte, riep ze op tot on burgerlijke ongehoorzaamheid tegen het om zich heen grijpende bezuinigingsbeleid. Enkele maanden later hield

ze een actie tegen de op handen zijnde verkiezingen – door het demonstratief verbranden van stempassen.

De jaren erop zette zich in voor de vrijheid van vluchtelingen en migranten. Eerst vooral via de actiegroep Deportatieverzet, die mensen in vreemdelingendetentie steunde – mensen die opgesloten zaten, veelal om gedepoteerd te worden, mensen die soms in hongerstaking gingen. Eenmaal lanceerde zij en kameraden zelf een hongerstaking uit solidariteit. Later verlegde ze haar activiteit naar vluchtelingengezinnen met kinderen, opgesloten in zogeheten gezinslocaties. Uit die inzet kwam de actiegroep Geen Kind aan de Kant voort, waar ze aanvankelijk de kar vrijwel alleen van trok. Via een demonstratietour die ook Gilze-Rijen – waar zich zo'n gezinslocatie bevindt -aan deed, raakte ik hierbij betrokken.

Ik herinner me een informatiebijeenkomst die ik had helpen opzetten en waar zij sprak. Het was een warme middag in mei 2016, maar tijdens de uiteenzetting voelde je de temperatuur met meerdere graden dalen wegens de ijskoude feiten die Dhjana uiteenzette, de schets die ze maakte van hoe vluchtelingenkinderen door de Nederlandse staat worden behandeld, met verwaarlozing en boetes, en maar al te vaak met gewelddadige deportatie als sluitstuk. Geen woord vals sentiment, maar des te indrukwekkender.

In 2016 droeg ze Geen Kind aan de Kant over aan een nieuwe groep over, maar ze bleef betrokken. Op een demonstratie van geen Kind aan de Kant in Katwijk hield ze bijvoorbeeld een toespraak waar ze, zeer karakteristiek, de vluchtelingenkinderen zelf oproep zich tegen het onrecht dat hen werd aangedaan, te verzetten. Sowieso stonden op dit type demonstraties de kinderen steeds centraal bij haar. Die liepen letterlijk voorop. Ze voerde actie voor de kinderen, maar bovenal met de kinderen samen. Ook dat was Dhjana.

In haar laatste jaren stak ze vooral energie in een ander project Support & Recovery voor activisten. Dat wortelde in het idee dat actievoeren persoonlijk nogal wat van mensen eist, dat actievoerders in de strijd trauma's en frustraties en andere mentale schade kunnen oplopen, en dat actievoerders dus ergens terecht moeten kunnen waarin ze ondersteund en geholpen worden om die schade te helen of ten minste zo goed mogelijk te verwerken. Groot was haar trots en voldoening toen ze merkte dat dit project niet alleen aansloeg, maar dat anderen dan zichzelf deze activiteit op begonnen te pikken en uit begonnen te voeren. Volgens mij is het ingang doen vinden van Support & Recovery een van de belangrijkste bijdragen die de actievoerder en mens Dhjana ons heeft nagelaten.

Wat ze ook deed in de strijd, ze deed het van binnen uit, met een krachtige spiritualiteit die voor haar verbonden was aan het Boeddhisme – of Bouddhisme, zoals ze consequent schreef. Eigen verantwoordelijkheid nemen, van binnen uit. Dat was tegelijk haar anarchistische inspiratie. Het gaf haar kracht, vastbeslotenheid maar tevens warmte.

Terwijl Support & Recovery steeds beter ging lopen, werd ze ziek. Eerst longkanker, met in het voorjaar van 2019 een operatie. Nadat ze weer op de been was – ik zag een zeer opgewekte Dhjana opduiken op de grote Klimaatmars in Den Haag op 27 september – kwam de kanker terug, op plaatsen waar het niet meer te stuiten bleek. Op de dag dat ze zoiu verhuizen van haar woning naar een hospice werd ze niet meer wakker. Op het passende tijdstip van 13.12 uur overleed ze. Dat deed ze vast expres, zoals in de toespraak hiernaast ook al werd opgemerkt.

Een kleine herinnering tot slot. In juni 2016, in Breda tijdens een actie tegen Pegida, zag ik een keurige mevrouw met keurige lange haren, ik meen met een doek om haar hoofd. Wwe waren net door agenten een eind van de plek waar we protesteerden, teruggedreven. De vrouw begroette me ironisch-opgewekt. Ik herkende haar aanvankelijk niet, tot het kwartje langzaam viel. 'Sukkel!' voegde

ze me opgewekt toe. Het was natuurlijk Dhjana, geheel in stijl protesterend tegen de fascistten. Zo zal ik haar onthouden: opgewekt en dwars, ontzag voor niets en niemand. Een waarlijk vrije vrouw.

Voetnoten

- [1] Dat wil dus zeggen: 11 januari 2020
- [2] in BdO 2020, nr. 1 dus

From:

<http://www.anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

http://www.anarchisme.nl/namespace/bij_dhjana_s_overlijden_een_jaar_geleden?rev=1609881147

Last update: **05/01/21 21:12**